

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

**МАТЕРІАЛИ ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ, АНГЛІЙСЬКОЮ
ТА ПОЛЬСЬКОЮ МОВАМИ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

*У Всеукраїнської
науково-практичної конференції
викладачів та фахівців-практиків*

**ОХОРОНА ПРАЦІ:
ОСВІТА І ПРАКТИКА**

та

*XV Всеукраїнської
науково-практичної конференції
курсантів, студентів, аспірантів та
ад'юнктів*

**ПРОБЛЕМИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ
ПРАЦІ**

Львів – 2025

Голова:	БОНДАР Дмитро Володимирович – ректор Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (ЛДУБЖД), генерал-майор служби цивільного захисту, кандидат наук з державного управління, доцент; АЗЮКОВСЬКИЙ Олександр Олександрович – ректор Національного технічного університету "Дніпровська політехніка" (НТУ ДП), кандидат технічних наук, професор.
Заступники голови:	ПОПОВИЧ Василь Васильович – проректор ЛДУБЖД з наукової роботи, полковник служби цивільного захисту, доктор технічних наук, професор; ДАШКОВСЬКА Олена Володимирівна – старший науковий співробітник відділу науково-методичного забезпечення підвищення якості освіти, Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України, кандидат хімічних наук, доцент; МАТВІЙЧУК Дмитро Лаврентійович – головний редактор науково-виробничого журналу «Охорона праці».
Члени органітету:	БЄЛКОВ Анатолій Серафимович – завідувач кафедри безпеки життєдіяльності ДВНЗ «Підніпровська державна академія будівництва та архітектури», доктор технічних наук, професор; БОГДАНОВА Ольга - к.т.н., голова правління Європейського співтовариства з охорони праці ESOSH, технічний експерт інституту гігієни та безпеки праці Tech IOSH (Великобританія), сертифікований експерт інституту здоров'я та безпеки праці CertIOSH (Велика Британія); ВОЛОДЧЕНКОВА Наталія Валеріївна – декан гірничо-металургійного факультету ТОВ «Технічний університет «Метінвест політехніка», кандидат технічних наук, доцент; ГОЛІНЬКО Василь Іванович – завідувач кафедри охорони праці та цивільної безпеки НТУ «ДП», доктор технічних наук, професор; ГОРНОСТАЙ Оприслава Богданівна – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат технічних наук, доцент; ІЛЬЧИШИН Ярослав Васильович – начальник науково-дослідного центру ЛДУБЖД, полковник служби цивільного захисту, кандидат педагогічних наук; МАРИЧ Володимир Михайлович – голова ради молодих вчених ЛДУБЖД, підполковник служби цивільного захисту, кандидат технічних наук, доцент; МЕНЬШИКОВА Ольга Володимирівна – заступник начальника факультету цивільного захисту ЛДУБЖД, полковник служби цивільного захисту, кандидат фізико-математичних наук, доцент МІРУС Олександр Львович – завідувач кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат хімічних наук, доцент; СТАНІСЛАВЧУК Оксана Володимирівна – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат технічних наук, доцент; РОМАНСЬКА Галина Ігорівна – викладач кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД; ФЕДОРЧУК-МОРОЗ Валентина Іванівна – завідувач кафедри цивільної безпеки ЛНТУ, кандидат технічних наук, доцент; ФІРМАН Володимир Михайлович - професор кафедри безпеки життєдіяльності ЛНУ ім. І. Франка, кандидат технічних наук, доцент. ЧЕБЕРЯЧКО Сергій Іванович – професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки НТУ «ДП», доктор технічних наук, професор;

ЯВОРСЬКА Олена Олександрівна – директор Навчально-наукового інституту природокористування НТУ "ДП", доктор технічних наук, професор;
ЯКОВЧУК Роман Святославович – начальник факультету цивільного захисту ЛДУБЖД, підполковник служби цивільного захисту, доктор технічних наук, доцент
ЯРЕМКО Зіновій Михайлович – завідувач кафедри безпеки життєдіяльності ЛНУ ім. І. Франка, доктор хімічних наук, професор.
РАДА КУРСАНТСЬКОГО ТА СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЛДУБЖД

ОРГАНІЗАТОРИ

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Інститут модернізації змісту освіти МОН України
Науково-виробничий журнал «Охорона праці»
Львівський національний університет імені Івана Франка
Національний університет «Львівська політехніка»
Луцький національний технічний університет

ВИДАВЕЦЬ

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

**Технічний редактор та
відповідальний за друк**

Орислава ГОРНОСТАЙ
Оксана СТАНІСЛАВЧУК

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

ЛДУБЖД, вул. Клепарівська, 35,
м. Львів, 79007

Контактні телефони:

(032) 233-24-79,
тел/факс 233-00-88

Охорона праці: освіта і практика. Проблеми та перспективи розвитку охорони праці:
36. наук. праць V Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів та фахівців-практиків та XV Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів. – Львів: ЛДУБЖД, 2025. – 276 с.

Збірник сформовано за науковими матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів та фахівців-практиків «Охорона праці: освіта і практика» та XV Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів «Проблеми та перспективи розвитку охорони праці».

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:

Секція 1. „ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА

Перспективи розвитку напрямку “Охорона праці” в сфері освіти.
Інтерактивні методи навчання при викладанні дисциплін за напрямом «Охорона праці».
Формування ризик-орієнтованого мислення у здобувачів освіти та у працівників підприємств системи управління охороною праці.
Оцінка ризиків.
Практичний досвід з охорони праці на підприємствах.

Секція 2. „ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ ”

Стан і перспективи удосконалення системи управління та нагляду за охороною праці і промисловою безпекою.
Профілактика виробничого травматизму.
Технології контролю і захисту від шкідливих і небезпечних виробничих та екологічних чинників.
Забезпечення безпеки і гігієни праці у підрозділах силових та спеціальних структур.
Новітні інформаційні технології як інструмент підвищення рівня промислової безпеки.
Культура та психологія праці.

© ЛДУБЖД, 2025

Здано в набір 01.06.2025.
Ум. друк. арк. 17,9.
Гарнітура Times New Roman.
Друк: ЛДУБЖД
вул. Клепарівська, 35, м. Львів, 79007.
ldubzh.lviv@dsns.gov.ua

За точністю наведених фактів, економіко-статистичних та інших даних, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів. При передруковуванні матеріалів посилання на збірник обов’язкове.

ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

УДК 378.147:811.111(4):351.861

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ІНШОМОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

*Наталія Іванишин, старший викладач кафедри іноземних мов
та перекладознавства*

*Лариса Руденко, професор кафедри іноземних мов та перекладознавства,
докт. пед. наук, професор*

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Компетентнісний підхід до професійної іншомовної підготовки фахівців цивільного захисту забезпечує формування конкретних компетентностей, необхідних для успішного виконання професійних обов'язків і ефективної інтеграції до європейського безпекового простору. Такий підхід передбачає не лише оволодіння іноземною мовою, а й розвиток умінь оперувати фаховою термінологією, здійснювати міжкультурну комунікацію та орієнтуватися в міжнародному нормативному середовищі. У межах вищої освіти України реалізація компетентнісного підходу відображається в освітньо-професійних програмах (зокрема, ЛДУБЖД за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»), які включають як загальні, так і фахові компетентності, зокрема здатність до спілкування іноземною мовою, до пошуку та аналізу інформації, до роботи в міжнародному контексті [3, с.7]. Важливу роль відіграє є іншомовна підготовка: практичні курси, перекладацькі практикуми, профільні курси з лексики та термінології в галузі цивільного захисту загалом, та охорони праці зокрема. До прикладу у 2024 році було проведено практичний тренінг по роботі із азбестом за участю компанії ПРОФБУД та викладачів із Великобританії, де здобувачі та педагогічний персонал ЛДУБЖД залучався до усного послідовного перекладу.

Європейський досвід, зокрема Рекомендації Ради Європи щодо ключових компетентностей для навчання впродовж життя (2006), підтверджує важливість розвитку мовної, цифрової, соціальної компетентностей. Особливо актуальним є оволодіння англійською мовою як засобом доступу до нормативно-правових актів, наукових джерел, інструктивних документів ЄС і НАТО, більшість із яких доступні винятково англійською. Професійна іншомовна підготовка фахівців цивільного захисту має базуватись на принципах навчання впродовж життя (life-long learning), що передбачає безперервне вдосконалення знань, оволодіння сучасними цифровими технологіями, підвищення комунікативної

компетентності для ефективної участі в міжнародних навчаннях, гуманітарних місіях і кризовому менеджменті. Участь у міжнародних програмах, конференціях і спільних тренуваннях є важливою складовою формування готовності до роботи в умовах глобалізованого безпекового простору.

Список використаних джерел:

1. Вовчаста Н. Я. Теоретичні і методичні засади професійної іншомовної підготовки майбутніх фахівців цивільного захисту: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ, 2019.
2. Конівіцька Т. Я. Риторична підготовка майбутніх психологів у контексті компетентнісного підходу. Актуальні проблеми вищої професійної освіти: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 20 березня 2018 р. Київ: НАУ, 2018. С. 77–78.
3. Освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня ЛДУБЖД. URL: <https://ldubgd.edu.ua/content/civilniy-zahist> (дата звернення 27.08.2024).
4. Освітньо-професійна програма другого (магістерського) рівня ЛДУБЖД. URL: <https://ldubgd.edu.ua/content/civilniy-zahist-0> (дата звернення 28.08.2024).]

УДК [331.45:316.75/.77](06)

ЕМПІРИЧНИЙ КОМЕНТАР ГУМАНІТАРІА ДО СУЧАСНХ ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Кульчицька М.О., доцент кафедри українознавства та міжкультурної комунікації, канд. філолог. наук, доцент

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

В умовах війни відбулося переосмислення цінності життя людини, її підходу до сприйняття умов праці й виконання службових/посадових обов'язків. Відтак особливого значення набуло й поняття «охорона праці», у якому почала превалювати сама людина як визначальний рушій соціально-трудової взаємодії та її безпека. Ця тенденція засвідчує потребу формування нової моделі охорони праці людиноцентричного, а не лише матеріально-технічного спрямування. Таким чином, закономірно постає низка проблемних моментів, які потрібно трактувати як вияви багатоаспектності й багатогранності самого феномену «охорони праці», який ще до війни дослідники почали визначати одночасно «як соціальне та економічне явище, важливе для забезпечення гармонійного розвитку кожного працівника», а отже, розквіт суспільства й держави [5, с. 223]. Зараз, як зазначено на сайті Профспілки працівників освіти і науки України, «піклування про здоров'я й життя українців є практично питанням національної безпеки України» [6]. Таким чином, першорядними стають питання створення